

İNSAN HAKLARI YURTTAŞLIK VE DEMOKRASİ

4

ÜNİTE:1

İNSAN

İNSAN: diğer canlılar gibi çoğalır, solunum yapar, beslenir, büyür, hareket eder, yaşlanır ve ölür.

İnsanı diğer canlılardan ayıran özellikler şunlardır:

1. İnsan düşünen bir canlıdır.
2. İnsan sosyal bir canlıdır.
3. İnsan duyguları olan bir canlıdır.

İnsan çeşitli özellikleri nedeniyle diğer canlılardan ayrıldığı için değerli bir varlıktır.

UNUTMA!

Özgürlük ,eşitlik,kardeşlik,adalet,saygı,sevgi,dostluk,hoşgörü ve dayanışma,paylaşma insanı insan yapan en önemli değerlerdir.

- İnsanlık,kendi sağlığı kadar başkalarının yaşam ve sağlığını da düşünmeyi,
- Bağımsız kararlar alabilmeyi,
- Baskalarının acısını paylaşabilmeyi,
- Onların farklılıklarını kabullenip isteklerine saygı göstermeyi,
- Savurgan ve saldırgan olmaktan kaçınmayı gerektirir.

Sadece insan olduğumuz için doğuştan kazandığımız ve tüm dünyada kabul gören yani EVRENSEL olan haklarımız vardır.

DOĞUŞTAN KAZANILAN TEMEL HAKLARIMIZ

Her insanın doğuştan gelen hakları vardır.

Başkalarının yaşama şekline müdahale etmeden kendi yaşamımıza yön verme özgürlüğüne HAK denir.

Haklarımız devlet tarafından güvence altına alınmıştır.

Temel haklarımızın özellikleri:

1. Vazgeçilmez
2. Devredilmez
3. Dokunulmazdır.

TEMEL HAKLARIMIZ

- 1. Yaşama hakkı**
- 2. Vatandaşlık hakkı**
- 3. Sağlık hakkı**
- 4. Eğitim hakkı**
- 5. Kişi dokunulmazlığı hakkı**
- 6. Düşünce ve ifade özgürlüğü hakkı**
- 7. Din ve vicdan özgürlüğü hakkı**
- 8. Özel yaşamın gizliliği hakkı**

1. Özel yaşamın gizliliği hakkı: herkez özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir ve bu hakka Özel yaşamın gizliliği hakkı denir.

2.Düşünce ve ifade özgürlüğü hakkı: herkes düşünce ve kanaatlerini açıklama hakkına sahiptir ve buna Düşünce ve ifade özgürlüğü hakkı denir.

3.kişi dokunulmazlığı hakkı: herkes yaşama varlığını geliştirme hakkı vardır.hiç kimse insan onuruyla bağdaşmayacak kötü davranışta bulunamaz ve bu hakka kişi dokunulmazlığı hakkı denir.

Temel hak ve hürriyetlerin bazı durumlarda kısmen veya tamamen durdurulması durumunda bile kimsenin;

- Yaşama hakkına,
- Din,vicdan ve düşünce özgürlüğüne dokunulamaz.

İnsanın en temel hakkı YAŞAMAKTIR.

Temel hak ve özgürlüklerin uygulanması YAŞAMA hakkına bağlıdır.

-Herkes bir diğerinin yaşama hakkına SAYGI göstermelidir.

KİŞİ DOKUNULMAZLIĞI

- Kişinin hem beden,hem ruh bütünlüğüne dokunulmamasını,
- Kimseye işkence yapılamayacağını **ifade eder.**

EĞİTİM HAKKI

İnsanların en önemli özelliklerinden birisi de EĞİTİLEBİLEN bir varlık olmasıdır.

-Hiç kimse eğitim hakkından yoksun bırakılamaz.

SAĞLIK HAKKI

-İnsanların temel haklarından biridir.

-İnsanların sağlıklı yaşayabilmesi için, öncelikle koruyucu önlemlerin alınması gerekir.

ÇOCUK

Çocuk Hakları Sözleşmesine Göre; “Her birey 18 (on sekiz) yaşına kadar çocuk olarak kabul edilir.

-Her çocuk vazgeçilmez haklara sahiptir.

-Çocukların yetişmesinden ve gelişmesinden BÜYÜKLER sorumludur.

-Hiç kimse, çocuklara karşı sorumluluklarını onlara zarar verecek şekilde kullanamaz

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 20 Kasım 1989 da Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeyi kabul etmiştir. Bu sözleşmeye göre 18 yaşına kadar her insan çocuk sayılır ve aşağıda belirtilen çocuk haklarına sahiptir.

1. Yaşama, gelişme ve vatandaşlık hakkı
2. Sağlık hakkı
3. Eğitim hakkı
4. Oyun hakkı
5. Katılım hakkı
6. Dinlenme hakkı
7. İstismar ve ihmalden korunma hakkı
8. Can, mal ve bedel dokunulmazlığı hakkı

ÇOCUKLARIN:

-Okula gitme,

-Oyun oynama hakkı vardır.

-Onlar yetişkinler gibi çalıştırılmazlar. Çalışacaklarsa da yaptıkları iş, onların sağlığına ve eğitimine zarar vermemelidir.

-Bir suça itilmiş olan çocuğa verilecek ceza yaşına ve gelişimine uygun olmalı, onun eğitimini engellememelidir.

ÇOCUKLUK VE YETİŞKİNLİK

HAK,ÖZGÜRLÜK VE SORUMLULUK

2.ÜNİTE

Özgürlük :İnsanın,kendisi ve etrafına zarar vermeden istediğini yapabilmesi demektir.

Sorumluluk:İnsanın kendisine ve çevresine karşı yerine getirmesi gereken görevlerdir.
(Dersine çalışmak.....gibi)

Hak:Adaletin,hukukun gerektirdiği şey ya da kazançtır.

-Bütün hakların ortak kökeni **özgürlüktür.**

Örnek:Çalışmak her insanın hakkıdır ve bu hak sayesinde insan dilediği işte çalışma özgürlüğüne sahiptir.

-Her insan, hakkını kullanırken başkalarının haklarına da saygı duymak zorundadır.

-Hiçbir hak sonsuz ve sınırsız değildir.

-Haklarımızı ararken mutlaka özgürlüklerimize ve sorumluluklarımıza dikkat etmeliyiz.

-Haklarımızı ararken haklı durumdan haksız duruma düşmemeliyiz.

-İnsanlar toplum içinde yaşadığı için hem kendisine hem de içinde bulunduğu çevreye ve canlılara karşı sorumlulukları vardır.

-İnsanlık sadece yaşadığı döneme değil geleceğe de güzel şeyler bırakmakla sorumludur.

TOPLUMA KARŞI DİĞER İNSANLARA KARŞI SORUMLULUKLARIMIZ

-Birbirimizi sevmeli ve karşılıklı haklarımıza saygı duymalıyız.

-Yardımlaşmalıyız.Muhtaçlara yardım etmeliyiz.

-Kamu mallarını korumalıyız.

İnsanların haklarına saygılı olmak ve yardımlaşmaktır.

ÇEVREYE KARŞI SORUMLULUKLARIMIZ

Yaşadığımız yeri temiz tutmak, kirletmemek , doğal varlıklara zarar vermemek ve doğal kaynakları bilinçli kullanmak

-Doğa,insanlara üzerinde yaşamaları,yemeleri,içmeleri için bir armağandır.

-Nasıl ki bize verilen bir hediyeyi koruyorsak çevremizi de korumalıyız.

-Çevremizi kirletmemeli,kirletenleri de kibar bir dil ile uyarmalıyız.

İNSANIN AİLESİNE KARŞI SORUMLULUKLARIMIZ

Aile bireylerine karşı saygı ve sevgi göstermek

Aile içinde görev ve sorumluluklarını yerine getirmek

Dürüst davranmak

Aile bireyleriyle yardımlaşma ve dayanışma içinde olmaktır.

İNSANLARIN ARKADAŞLARINA KARŞI SORUMLULUKLARI

Arkadaşlarının düşüncelerine ve haklarına saygı göstermek

Başarılarını ve olumlu davranışlarını takdir etmek

Sırrını başkalarıyla paylaşmamaktır.

İNSANIN KENDİSİNE KARŞI SORUMLULUKLARI

Beden ve ruh sağlığını korumak

Kendisini yetiştirip doğru ve iyiye yönelmektir

Zamanını verimli kullanmak ve insan onuruna yakışır şekilde yaşamaktır.

HAYVANLARA KARŞI SORUMLULUKLARIMIZ

Hayvanlara kötü davranmamak, zarar vermemek, sevgi ve şefkat göstermektir.

İNSANLIĞIN ORTAK MİRASINA KARŞI SORUMLULUKLARIMIZ

Doğal, tarihi ve kültürel varlıkların neler olduğunu öğrenmek ve onlara zarar vermemektir.

HAK:Bizim isteyebileceğimiz, yeri geldiğinde kullanabileceğimiz durumlardır.

-Haklar toplumsal düzeni sağladığı ve kişilerin yaşamını düzenlediği için kullanılmalıdır.

-Özgürlüklerimiz sınırsız değildir.

-Bizim özgürlüğümüz bir başkasının haklarını kısıtlamaması ve başkalarını rahatsız etmemesi gerekmektedir.

-Bizim özgürlüğümüzü bir başkası kısıtlayamaz.

-Yasalar çerçevesinde özgürlüğümüzü kullanırız.

-Sınıfta,evde,bazen mahallede arkadaşlarımızla oynarken veya alışveriş sırasında haklarımız ve özgürlüklerimiz kısıtlanabilmektedir.

UNUTMA!

-Hak ve özgürlükler sadece bize ait değildir.herkesin hak ve özgürlüğü vardır.Biz haklarımız kısıtlandığında nasıl üzüliyorsak ,başkaları da kendi hakları kısıtlandığında üzülmektedir.

EMPATİ:Kişinin kendisini karşısındakinin yerine koyması.

-Hakları kısıtlanan kişiler için empati yapmalıyız.Onun acısına,üzüntüsüne ortak olmalıyız.

-Kişilerin görüş ve düşüncelerine saygı duymalıyız.

SORUNLARIN ÇÖZÜMÜ

- Hak ve özgürlüğümüz kısıtlandığında mutlaka haklarımızı aramalıyız.
- Başkalarının hak ve özgürlüğü kısıtlandığında ise hakkını araması için ona yardımcı olmalıyız.

Yaşanılan bir hak ihlali varsa;

- Demokratik,uzlaşmaya dönük,şiddetten uzak çözüm yollarına baş vurmalıyız.
- Sorunlar karşısında kaba kuvvet kullanılmamalı,
- Hakaret içeren kırıcı sözler söylenmemeli,
- Öncelikle sorunu anlamalı ve çözümü için ortak yol aranmalıdır.
- Konuşarak sorun çözilemiyorsa gerekli kurum ve kuruluşlara dilekçe ile başvurma hakkımız vardır.
- Eğer **bir hizmetle ilgili aksaklık varsa**,muhtarlık,belediye,kaymakamlık ve valiliğe başvurabiliriz..
- Aldığımız bir ürün ile ilgili bir şikayetimiz varsa Tüketici Hakları Heyeti'ne başvururuz.

HAKLARA SAYGI

- İnsan toplum içinde yaşayan bir varlıktır.
- Toplumda yaşamanın en önemli kuralı ise **karşılıklı birbirine saygı göstermektir.**
- Bizim** hak ve özgürlüğümüz olduğu gibi başkalarının da hak ve özgürlükleri vardır.Onların haklarını kısıtlamamak için onlara **saygı** göstermeliyiz.
- Demokrasiyi kabul eden insanlar başkalarının haklarını kendi hakları gibi korurlar.Onların mallarını,canlarını kendi malları,canları gibi korurlar.

Hak İhlallerinin Sonuçları:

- İnsanın aklına her geleni ve istediğini yapması **özgürlük** sayılmaz.
- Birlikte yaşayan insanlar hak ve özgürlüklerinin sınırlarını bilirler.Sınırların aşılması durumunda sonuçlarına katlanırlar.
- Eğer kişinin hak ve hürriyetine bir zarar gelirse **yasal yollara başvurmalıdır**.Kuvvet uygulayarak,intikam duygusuyla hak aranmamalıdır.
- İnsanlar kendi hak ve özgürlüklerinin ne olduğunu bilmeli ve bunları korumalıdır.Başkalarının da aynı haklara sahip olduğunu unutmamalı,buna göre davranmalıdır.
- Toplum yaşamının karşılıklı hak ve özgürlüklere saygı içinde olacağı unutulmamalıdır.

ADALET VE EŞİTLİK ÜNİTE 3

FARKLILIKLARIMIZ ZENGİNLİĞİMİZDİR

Farklılıklara Saygı: İnsanları belli bir özelliğe göre yargılamamak, herkesin kendi doğruları çerçevesinde yaşadığının farkında olmaktır.

-Bir insan hangi dinden, milletten, renkten, dilden, düşünceden ve anlayıştan olursa olsun öncelikle insan olduğunun bilinmesi gerekir.

-Her birey, saygıya değer bir varlıktır.

UNUTMA!

-İnsanların değerleri, yaşam tarzları, olaylara bakış açısı, inançları, beklentileri, Zevkleri, dünyayı algılama ve yorumlama şekilleri farklı olabilir.

-İnsanların farklı özelliklere ve karakterlere sahip olması toplum hayatının devamlılığı için bir zarurettir.

-İşlerin yürümesi, işbölümünün sağlıklı yapılabilmesi için farklı nitelikleri olanlara ihtiyacımız vardır.

-Farklılıkla, bir ayrışma, bölünme, çatışma unsuru olarak değil; bir zenginlik ve başarı aracı olarak görülmelidir.

Eşitliğe Doğru

Eşitlik: Kanunlarla belirlenen emir ve yasakların herkes için aynı olması demektir.

-Eşitlik haklarının kullanılmasında ayırım yapılmamasıdır.

-Demokraside eşitlik,yasalar önünde eşit olmaktır.

-Yasalar herkese eşit olarak uygulanır;herhangi bir kişiye ,aileye,zümreye (gruba) ayrıcalık tanınmaz.

-Eşitlik,kurallar ve yasalar ile güvence altına alınmıştır.

-Toplumun düzeni,güvenliği,eşitliği ve özgürlüğü kurallar ve yasalar ile sağlanır.

-Kurallar ve yasalar düzenledikleri durumları,eşit bir biçimde ele alırlar.

-Kurallar ve yasalar bir bakıma eşitliğin korunmasını sağlar.

Anayasamızın 10.maddesi:Kişiler arasında ayrımcılık yapılmasını yasaklamakta ve bütün devlet organlarına eşit işlem yapma yükümlülüğü getirmektedir.

ADALET VE EŞİTLİK

Adalet:Yasalarla sahip olunan hakların herkes tarafından kullanılmasının sağlanmasıdır.

Adalet:Haksızlık yapmamak ve adil olmak demektir.

Adaletli kişi:Tüm kişisel duygu ve düşüncelerini bir tarafa bırakarak kendisinden yardım isteyenlere doğruluk ölçüleriyle davranmayı ilke edinir.

- Kendisine zarar gelecek olsa bile,hak kimden yanaysa hakkın ve haklılığın gereğini yerine getirir.
- İnsanların hakkını korur.
- İhtiyacı olanlara yardım elini uzatır.
- İnsanlar arasında ayırım yapmaz.

Eşitlik :İnsanların birbiriyle aynı insan doğasına sahip olmak bakımından aynı konum ve değerde olmaları demektir.

Eşitlik:sunulan imkanlardan herkesin ayırım yapılmaksızın eşit biçimde yararlanmasıdır.

UNUTMAYIN!

Eşitlik,iki şeyin her yönden denk olması demektir.

Adalet ise,her hak sahibine hakkını vermek ve haksızları cezalandırmaktır.

Adalet ve eşitlik kavramları farklı anlamları olan kavramlardır.

- Her eşitlik durumu ,adaleti sağlayamayacağı gibi adil olan her durumda eşitliği sağlamaz.
- Adil insan kendi hakları kadar başkalarının haklarına da saygı duyar.Haklının yanında olur.Sadece kendisine değil başkasına da haksızlık yapılmasına karşı çıkar.
- Kendi menfaatine aykırı sonuçlar ortaya çıksa da adaletten yana olur.
- Başkalarıyla iş yaparsa kendisine düşen sorumluluğunu yerine getirir.

Bireylerin adil olmaya özen göstermeleri ve bu yönde hayatlarını sürdürmeye çalışmaları,sağlam ve düzgün bir kişilik kazanmaları açısından çok önemlidir.

-Günlük hayatımızda birbirinden farklı çok sayıda olayla karşılaşırız.Karşılaştığımız bu olaylarda nasıl bize adil davranılmasını istiyorsak,biz de başkalarına karşı adil davranmalıyız.

İnsanlar çevrelerindeki olayları gözlemlerken veya incelerken yaşanan haksızlıklara dikkat etmektedir.Haksızlığın yaşanması bireyin ve toplumun adalete duyduğu güvene ve adalet duygusuna zarar verebilir.

Adaletsizliği ortaya çıkaran veya yaşatan durumlarla karşılaşılması bireyi ve toplumu etkilemektedir.Bu tür durumlar toplumda güven duygusunu zedelemektedir.

-Bu nedenle toplumsal hayatın her aşamasında adaletin sağlanması amaçlanmalı ve bu amaç için tüm kişi ve kurumlar çaba göstermelidir.

-Toplumda huzur ve mutlu bir yaşam sağlanmasında güven duygusu çok önemlidir.

-Güven duygusu adaletin sağlanmasında çok önemlidir.

-İnsanlar hem adil olmalı,hem de adalet sağlamakla görevli kişilere ve kurumlara güvenmelidir.

-Adil davranışlarımız başkalarının gözünde saygı ve güven uyandırır.Olumlu örnek oluruz.Bundan dolayı da mutluluk duyarız.

-Adil davranmazsak en başta bu durumdan kendimiz huzursuz oluruz.Başkaları da bize karşı saygı ve güven duymaz.

-Adaletsizlik hem bireyi hem de toplumu etkiler.

-Adaletin sağlanmadığı toplumlarda insanlar arasında birbirlerine karşı güvensizlik ve huzursuzluk oluşur.Kişilerde memnuniyetsizlikler ortaya çıkar.

-Adalet ve eşitlik ,toplumda birlik , beraberlik ve dayanışmanın temelidir.

-Adil ve eşit davranışlarımızla çevremize iyi örnek olmalıyız.

-Adalet ve eşitliğin sağlanmasıyla insanlarda olumlu duygular gelişir.

Adaletin sağlanması her zaman kendi lehimize sonuçların ortaya çıkması demek değildir.Bazen kendi aleyhimize karar verildiğinde de adalet sağlanmış olur.

-Bşkalarının haklarına da saygı göstererek adaletin sağlanmasına yardımcı olmalıyız.

UZLAŞI

ÜNİTE 4

-Anlaşmazlıklar insanların ya da grupların farklı ihtiyaçlara,görüşlere ve değerlere sahip olmalarından dolayı ortaya çıkar.

-Anlaşmazlıklar her zaman kötü değildir.Aslında sağlıklı bir biçimde ele alınırsa gelişmemize,farklı düşünce biçimi kazanmamıza yardımcı olur.

Anlaşmazlık:Bir kişinin hedeflerine ulaşma çabası,başka bir kişinin hedeflerine ulaşma çabası tarafından engellendiğinde ortaya çıkan durumdur.

-Anlaşmazlıkları yaşamın bir parçası ve doğal kabul edip fiziksel kavgaya dönüştürmemek en iyisidir.

-Eğer anlaşmazlıkları güç kullanarak çözmeye çalışırsak karşımızdaki kişiyi incitiriz.

Uzlaş:Kendimizi ve başkalarını kabul etmek demektir.

-Herkesin kararların alınmasına yaratıcı bir şekilde katıldığı bir karar alma sürecidir.

Çatışma:İki veya daha fazla kişi veya grup arasındaki çeşitli kaynaklardan doğan anlaşmazlık demektir.

-Toplumsal olarak en önemli ihtiyaçlarımızdan birisi de çatışma yerine uzlaşmayı öğrenmektir.

-Çatışma ve anlaşmazlıklar günlük hayatımızın bir parçasıdır.

-Çatışmaları etkili bir şekilde çözmek mümkündür.

-Bir çatışmada öfkelenirsek o çatışmayı sağlıklı bir biçimde çözmemiz mümkün değildir.Sakin kalmaya çalışırsak çözüm yollarına ulaşabiliriz.

Anlaşmazlıkları Çözüyoruz

-Birlikte yaşayan insanların farklı duygu ve düşünceleri vardır.

-Farklı duygu ve düşüncelere sahip olan kişilerin farklı tercihlerde bulunması bazen kişiler arasında anlaşmazlıklar ortaya çıkarabilir.

-İnsanlar günlük yaşamlarında karşısında dinleme,uygun bir dil kullanma ,mantıklı davranma ,empati kurma,hatalarını kabul etme,başkalarının haklarını da gözetleme gibi konularda duyarlı olurlarsa anlaşmazlıkların ortaya çıkması engellenebilir.

-Uzmanlaşmanın temel kaynağı ön yargılardan kurtularak kendi çıkarları doğrultusunda değil,ortak çıkarlar doğrultusunda hareket etmektedir.

-Uzlaşma bir hoşgörü kültürüdür.Ben kazanayım arkadaşım kaybetsin anlayışının yerine iki tarafın da kazandığı anlayış benimsenmelidir.

-Anlaşmazlıkları çözmek için karşımızdaki kişileri olduğu gibi kabul etmeli ve insanlara değer vermeliyiz.

Anlaşmazlık mı Uzlaşma mı?

-Birlikte yaşamak için herkesin ifadelerine önem verilmelidir.

-Ailede,okulda,mahallede,arkadaşlar arasında ve toplumda birlikte yaşama açısından farklılıklara saygı ve başkalarının fikirlerini ifade etmelerine fırsat verirsek anlaşmazlıklar ortadan kalkar.

-İnsan olarak farklı düşünce ve anlayışta olmamıza rağmen en önemli özelliklerimizden biri de uzlaşmadır.

-Uzlaşmanın temelinde bilgi,saygı,sevgi,insanlık adına faydalı olma,hak ve barış dili bulunmalıdır.

-Anlaşmazlıkları ve çatışmalarımızı uygun yollarla çözmeye çalışmamız;çevremizdeki kişilerle ilişkilerimizin devam etmesini ve kendimizi mutlu etmemizi sağlar.

KURALLAR

5.ÜNİTE

Kural Nedir?

Kural : Davranışlarımıza yön veren, hangi durumlarda nelere uymamız gerektiğini belirten ilkelerdir.

-İkiye ayrılır:

1.Yazısız kurallar: Görgü kurallarıdır. Büyüklerimizin dediklerini yapmak yazısız kuraldır.

2.Yazılı kural: 18 yaşını dolduran kişiler oy kullanabilir. Yazılı bir kuraldır.

-Kurallar durumdan duruma, yerden yere göre başka kişi ya da kurumlar tarafından konulabilir.

-Anayasa, kanun, yönetmelik ve genelge gibi yazılı kurallar devlet kurumları tarafından hazırlanır.

-Yazısız kurallar ise zaman içerisinde toplumun ihtiyacına göre kendiliğinden ortaya çıkar.

-Kurallar insanların ihtiyaçlarına göre kaldırılabilir veya değiştirilebilir.

Örnek: 2012 yılına kadar zorunlu eğitim 8 yıl iken bu yıldan itibaren 12 yıla çıkarılmıştır.

Kurallar, Haklarımız ve Özgürlüklerimiz

Özgürlük: Her türlü dış etkidenden bağımsız olarak insanın kendi iradesine, kendi düşüncesine dayanarak karar vermesi ve buna göre davranmasıdır.

Hak: Kanunların bize verdiği ve kullanabileceğimiz yetkililerdir.

Sorumluluk: Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesidir.

-Kurallar toplumun tümü için konulmuştur. -Eğer bu kurallara uymazsak özgürlüğümüz elimizden alınabilir.

Örneğin,hırsızlık kurallarla yasaklanmıştır.

-Kişiler,hak ve özgürlüklerini kullanırken başkalarının hak ve özgürlüklerine saygı duymalıdır.

Kurallarımı Belirliyorum

-Kurallar durumdan duruma göre farklı kişiler tarafından belirlenir.

Örneğin,evde yaşam kurallarımızı ailemizle birlikte belirleyebiliriz.Ya da arkadaşlarımızla oynayacağımız oyunların kurallarını birlikte belirleriz.

Yaptırım:Kuralların yerine getirilmesini ve kuralsızlık durumunda ceza verilmesini sağlayan güçtür.

-Toplum içinde konulmuş kurallara uyulmazsa huzursuzluk çıkar.Bunun için kurallara uyulmaması durumunda yetkili kişiler ve kurumlar yaptırım uygulayabilir.

Yaptırım türleri maddi ve manevi yaptırım olarak ikiye ayrılır.

Manevi Yaptırımlar:

-Ayıplama

-Dışlama

-Günahkâr sayılma.

Maddi Yaptırımlar:

-Para cezası

-Hapis cezası

-Tazminat

-İcra cezası

Kurallara uyulmaması durumunda:

1.*Toplumda huzursuzluk çıkabilir.*

2.*Başkalarının hakları elinden alınabilir.*

3.*Adalet ve eşitlik kavramları önemini kaybeder.*

4.*Haklarımız ve özgürlüğümüz çiğnenebilir.*

-Birey,toplum,devlet ilişkisi kanunlarla düzenlenir.

-Eğer bir ülkede kanunlar herkes için aynı ise o ülkede hukuk üstünlüğü vardır.Yani kanunlar tüm kişilerden daha üstündür.

KURALLARA UYMANIN ÖNEMİ

-Kuralların birçoğu yazılıdır.

-Yazılı olan kuralların başında anayasamız gelir.

-Anayasamız ülkemizin en önemli kanunudur

-Anayasa hak ve özgürlüklerimizi korur.

-Ülkemizde çıkarılacak bütün kanunlar ,anayasaya uygun olmak zorundadır.

Anayasamızın 42.Maddesi:*”Kimse eğitim ve öğrenim hakkından yoksul bırakılamaz.*

-Bu maddeyle eğitim hakkımız anayasa tarafından korunma altına alınmıştır.

ÜNİTE 6

BİRLİKTE YAŞAM

Ortak Mekan,Vatan

-Birlikte yaşamak için bazı ortak unsurlara ihtiyaç vardır.

-Birlikte yaşam için en önemli unsur **vatandır**.

-Vatan sadece bir coğrafik kara parçası değildir.

-Üzerinde yaşayan insanların ortak değerler etrafında toplanmasını sağlar.

Vatan:Bir kimsenin doğup büyüdüğü,üzerinde yaşadığı,barındığı yerleşim alanıdır.

-Vatan ve yurt aynı anlamlara gelmektedir.

-Birlikte yaşamak için sadece bir millet olmasına gerek yoktur.

-Ortak bazı unsurların bir araya gelmesiyle farklı dil,din ve milletlerden kişiler birlikte yaşayabilir.

-İnsanlar tüm farklılıklarına rağmen aynı vatani ortak kullanabilir.

*-Aynı vatani yurt edinen farklı kültürdeki insanlar birlikte yaşamak için **hoşgörü** ve **yardımlaşma** duygusunu da geliştirmelidir.*

-Ayrıca insanlar vatani sadece bir yerleşim yeri değil,yaşayış biçimi olarak da görmelidir.

TOPLUM İÇİN ÇALIŞANLAR

1.**Kamu** :Halka hizmet eden devlet kurumlarına verilen addır.

2.**Kamu**:Bir ülkede halkın tamamına verilen isimdir.

Sivil Toplum Kuruluşu:Resmî kurumlarda bağımsız olarak çalışan,halkı bir konu hakkında bilgilendiren,para kazanma amacı olmayan ve gönüllü kişilerin bir araya gelerek oluşturduğu kuruluştur.

-Toplumun birçok ihtiyacı vardır.Bu ihtiyaçların büyük bir bölümünü kamu dediğimiz devlet kuruluşları karşılar.

Örnek:Emniyet Müdürlükleri kamu kuruluşlarıdır.Bundan dolayı güvenlik ihtiyaçlarımızı bu kamu kurumu karşılar.

Herkesin Hakkı Var

Paylaşmak:Kişilerin mallarını ,duygularını ve gücünü karşısında bulunan kişiyle bölüşmesidir.

-Eğer insanlar aynı yurttta ,mekanda ve evde yaşıyorsak ;oralarda bulunan her şeyi paylaşmak zorundayız.

*-Birlikte yaşamanın en önemli kuralı **paylaşmaktır**.*

Örnek:Ormanlar ve yeşil alanlar sadece bir kişinin malı değildir.Bu doğal güzellikler tüm ülkede yaşayan insanların paylaşması gereken yerlerdir.

-Toplumda paylaşılan her şeyde herkesin hakkı vardır.

-Bir toplumda birlikte yaşamak istiyorsak sevincimiz kadar dertlerimizi de paylaşmalıyız.

-Eğer bencil olup sadece kendimizi düşünürsek sıkıntılı günlerimizde yalnız kalırız.

-Aynı yeri,ülkeyi ve mekanı paylaşan insanların bir diğer önemli görevi de ortak malları korumaktır.

-Ortak mallar bizi bir araya getirdiğine göre korumak da hepimizin görevidir.

Örnek:Denizler ortak malımızdır.O zaman hep birlikte onu korumalıyız.

Vatandaşlık Görevlerimiz

Yurttaş:Aynı devlet içinde ortak duygulara bağlı olarak yaşayan kişilerin her birisine verilen isimdir.Kısacası **vatandaş** da diyebiliriz..

Aktif Yurttaş:Devlete ve topluma karşı görevlerini bilen ve sorumluluklarını yerine getiren kişidir.

Aktif Yurttaş:

- 1.Görev almaktan kaçmaz.**
- 2.Devletin malına zarar vermez.**
- 3.Topluma hizmet eder.**
- 4.Ülkesinin gelişmesi için çalışır.**
- 5.Kendi çıkarları için çalışmaz.**

-Aynı toplumda birlikte yaşayan yurttaşlar olarak hepimizin ailemize,arkadaşlarımıza, çevremize, karşı sorumluluklarımız vardır.Bu sorumluluklar sadece büyüklere ait değildir.

-Her yaştaki insanların duruma ve zamana göre sorumlulukları vardır.

-Eğer herkes topluma ve devlete karşı sorumluluklarını yerine getirirse birlikte yaşadığımız ülkemiz daha güzel olur.

Örnek:Bir babanın çocuğunun eğitim ihtiyaçlarını karşılaması ailesine karşı sorumluluğudur.

*-Aynı babanın çalışarak kazandığı paranın bir bölümünü **vergi** olarak vermesi devlete karşı sorumluluğudur.*

Devletin Görev ve Sorumlulukları

-Vatandaşın devlete karşı sorumluluklarının yanında devletin de vatandaşlara karşı sorumlulukları vardı.Bunun için devletin kamu kurum ve kuruluşlarıyla vatandaşların ihtiyaçlarını karşılamak için çeşitli çalışmalar yapar.

*-**Eğitim,çalışma,adalet,savunma,sağlık,güvenlik,insan haklarını koruma** devletin görevlerinden bazılarıdır.*

***Devlet;**yaşlılık,hastalık,engellilik ve işsizlik gibi sebeplerle çalışamayacak durumda olan vatandaşlarının sosyal güvenlik haklarını sağlar.*

-Devletin vatandaşlarına verdiği tüm haklar anayasamızda belirtilmiştir.

-Devlet vatandaşlarına karşı görevlerini yerine getirirken herkese eşit davranmalıdır

-Devlet vatandaşa hizmet götürürken öncelikli olarak para değil,vatandaşın mutluluğunu ön planda tutmalıdır.

THE END

Hazırlayan : Murat OKTAN

Şükrü Köymen İlkokulu

4/A Sınıf öğretmeni

ANAMUR/MERSİN